



ALIJA  
IZETBEGOVIĆ  
M U Z E J

# NEWSLETTER

JU Muzej "Alija Izetbegović" Sarajevo  
Broj 1/2023 januar - februar 2023.



ALIJA  
IZETBEGOVIĆ  
M U Z E J

*Obilježavanje 1. marta - Dana nezavisnosti BiH*



27. 2. 2023.  
Manifestacija  
**"MLADI  
LJILJANI"**  
u povodu 1.  
marta - Dana  
nezavisnosti BiH...



[www.muzejalijaizetbegovic.ba](http://www.muzejalijaizetbegovic.ba)



Priznaja su dobili i učesnici Likovne radionice „Moj bijeg u slobodu“ koju je vodio akademski slikar i profesor Dževdet Nikočević. Njihovi umjetnički radovi ovom prigodom izloženi u prostoru Bošnjačkog instituta.

U revijalnom dijelu programa, naše goste svojim vokalom ozarila je interpretatorica sevdalinki Alma Subašić sa pjesmom „Jedna si“ posvećenju Domovini. Učenici I razreda OŠ „Avdo Smailović“ za ovu prigodu izabrali su pjesmu „Zemlja Bosna“ a učenik Zejd Suljić nastupio je sa recitalom „Moja domovina“.

Program su odjavili naši najmlađi gosti, iz vrtića Sportisimo kids pjesmom „Bosna pjeva kad je najteže“, i još jednom su s pravom izazvali najljepše emocije koje smo na ovaj važni dan željeli podijeliti sa našim gostima.

Kolektiv Muzeja „Alija Izetbegović“ se zahvaljuje svim učesnicima manifestacije, svim učenicima i mentorima, direktorima i menadžmentu obrazovnih institucija, jer biraju da ove dane obilježimo zajedno i dostojanstveno, stavljajući u fokus ono što nam je najvažnije – naše mlade. Sretan Vam 1. mart – Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine!

## Manifestacija „Mladi ljljani“

### Obilježavanje 1. marta - Dana nezavisnosti BiH

U ponedjeljak 27.2.2023. godine tradicionalnom manifestacijom „Mladi ljljani“ JU Muzej „Alija Izetbegović“ je obilježio Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine.

Prisutne su pozdravili direktorica JU Muzeja „Alija Izetbegović“ gđa Nađa Berberović-Dizdarević, ministar Ministarstva kulture i sporta KS gdn. Samir Avdić i predsjednik Komisije za odabir najuspješnijih literarnih radova sa Konkursa iz Instituta za jezik BiH, gdn Mujo Musagić.

Centralna tema manifestacije posvećena je mladima, i to pobjednicima i nagrađenim autorima radova 11. konkursa za najbolji literarni rad osnovnih i srednjih škola Bosne i Hercegovine, koji je raspisan početkom ove godine.

Prve nagrade ove godine otišle su u Tuzlu. Autorice pobjedničkih radova, učenica Džana Škahić iz OŠ „Kreka“ Tuzla u kategoriji osnovnih škola i učenica Anja Torbarac iz Gimnazije „Ismet Mujezinović“ također iz Tuzle, pročitale su svoje radove, koje je komisija u sastavu Mujo Musagić, književnik, predsjednik komisije, Aida Kršo, lingvistkinja, i Zenaida Karavdić, lingvistkinja, ocijenila najvećim ocjenama.



# ČESTITAMO 1. MART

Dan nezavisnosti BiH

JU Muzej "Alija Izetbegović"



## OBILJEŽAVANJE

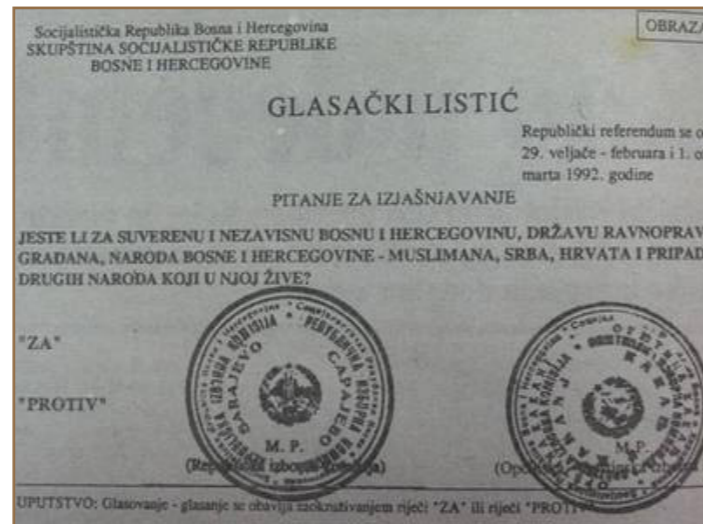
### 1.mart – Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine

Dan nezavisnosti Bosne i Hercegovine izglasan na referendumu 29. februara i 1. marta 1992. godine jedan je od najvažnijih datuma u modernoj historiji naše zemlje. O budućnosti zemlje odlučivalo se voljom njenih građana. A volja građana rekla je da Bosna i Hercegovina obnavlja svoju nezavisnost, i kreće putem jedne suverene, demokratske i nezavisne zemlje.

Referendumsko pitanje je glasilo: „Jeste li za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, državu ravnopravnih građana, naroda BiH – Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika drugih naroda koji u njoj žive?“

Pokazalo se da se od ukupnog broja birača (3.253.847) na referendum odazvalo 63,41% i da je odgovor „DA“ zaokružilo preko 99% onih koji su glasali. Sudbina BiH bila je odlučena, ali samo formalno-pravno. Stvarna sudbina Bosne rješavat će se na bojnopolju, ali ovo što je postignuto referendumom, nikakva vojna pobjeda nije mogla zamijeniti.

Geslo pod kojim je referendum održan glasilo je: “Za nedjeljivu, nezavisnu i suverenu Bosnu i Hercegovinu”. To geslo ostalo je rukovodni princip snaga koje su branile nezavisnost zemlje i ostalo je naše geslo kroz jedno krajnje teško vrijeme, sve do današnjeg dana.



## DONACIJE

### Podrška BH Telecoma projektu Digitalizacije građe JU Muzeja „Alija Izetbegović“

JU Muzej „Alija Izetbegović“ jedan je od dobitnika donacije BH Telecoma kojim ova bosanskohercegovačka kompanija, kao odgovoran biznis, sada već tradicionalno podržava društveno korisne projekte. Na press konferenciji pod nazivom „2 miliona razloga za dobre priče“ svim dobitnicima donacije uručene su donacije. Muzej „Alija Izetbegović“ aplicirao je na javni poziv projektom Digitalizacija građe, čija je provedba planirana u toku 2023. godine. Zahvaljujemo kompaniji BH Telecom na tome što su prepoznali važnost našeg rada i podržali ga ovom donacijom, a ostalim dobitnicima donacija upućujemo iskrene čestitke.





## Mališani vrtića „Sportissimo kids“ položili ljiljane na mezar **predsjednika Alije Izetbegovića**

Kao i svake prethodne godine tako i ove, mališani vrtića Sportissimo kids su povodom 1.marta Dana nezavisnosti BiH, posjetili mezar predsjednika Alije Izetbegovića gdje su simbolično položili ljiljane i odali dužnu počast. Nakon toga posjetili su i Muzej „Alija Izetbegović“ gdje su od stručnog muzejskog osoblja mogli čuti zanimljive priče i vidjeti eksponate vezane za pripremu referendumu i nezavosnosti BiH.



## POSJETE

### Mališani vrtića „Biseri“ u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“

U petak 24.2.2023. godine grupa mališana JU Djeca Sarajeva – Vrtić „Biseri“ posjetila je JU Muzej „Alija Izetbegović“.

Najmlađi posjetioci našeg Muzeja kroz muzejsku postavku i eksponata stiču predodžbe o temeljnim vrijednostima kulturno-historijske baštine. Razgledajući historijske artefakte postavljene u kulama i bedemu, podstiču svoju znatiželju i kreativnost.



### Učenici škole Maarif Sarajevo posjetili JU Muzej „Alija Izetbegović“

Povodom Dana nezavisnosti Bosne i Hercegovine u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“ boravila je i grupa učenika Osnovne škole „Maarif“ iz Sarajeva. Ova mlada grupa osnovaca od 1. do 5. razreda imala je priliku učiti o životu i naslijeđu predsjednika Alije Izetbegovića kroz muzejsku postavku. Veliko zanimanje izazvao je dio izložbene postavke sa improviziranim oružjem kojim se branilo Sarajevo u prvim ratnim godinama.



### Učenici OŠ „Stari Ilijaš“ posjetili Muzej „Alija Izetbegović“

Učenici osmog razreda (VIII-1, VIII-2 i VIII-3) OŠ „Stari Ilijaš“ su povodom Dana nezavisnosti Bosne i Hercegovine posjetili JU Muzej „Alija Izetbegović“ i mezar predsjednika Alije Izetbegovića na Šehidskom mezarju Kovači, gdje su odali dužnu počast predsjedniku i poginulim borcima koji su svoje živote izgubili boreći se za slobodu.

Obilježavanje ovog važnog datuma bosanskohercegovačke historije za učenike ove škole proteklo je u učenju i upoznavanju sa kulturnim naslijeđem u muzejskim ustanovama.



## POSJETE

### Učenici Elči Ibrahim-pašine medrese posjetili Muzej "Alija Izetbegović"

U srijedu 22.2.2023. godine, a s povodom obilježavanja Dana nezavisnosti Bosne i Hercegovine, učenice i učenici Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku posjetili su glavni grad Bosne i Hercegovine i Muzej "Alija Izetbegović".

Prilikom posjete Muzeju učenici su se upoznali sa biografijom prvog predsjednika RBiH - Alije Izetbegovića, njegovim djelom, likom i angažmanom. Nakon toga učenici su posjetili Šehidsko mezarje Kovači, gdje su na mezaru predsjednika Alije Izetbegovića proučili fatihu.



### Visoka delegacija Kraljevine Saudijske Arabije

Dana 28.02.2023. godine delegacija Kraljevine Saudijske Arabije Ministarstva za islamska pitanja, da'vu i upućivanje boravila je u posjeti JU Muzeju "Alija Izetbegović". Delegaciju je dočekalo stručno osoblje Muzeja koje je predstavilo život i naslijeđe prvog predsjednika Predsjedništva nezavisne Bosne i Hercegovine Alije Izetbegovića.



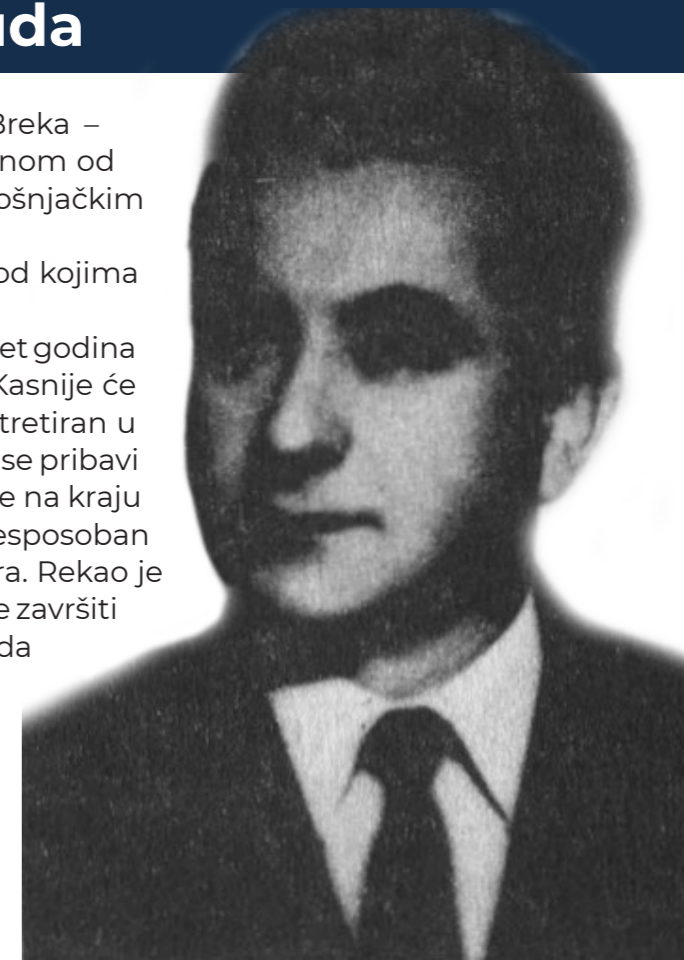
### Iz Procesa 1983.: Rušid Prguda

U sarajevskoj općini Centar na mjesnom području "Breka – Koševo II" nalazi se ulica posvećena Rušidu Prgudi, jednom od trinaest optuženika iz montiranog političkog suđenja Bošnjacima intelektualcima, 1983. godine.

U knjizi „Sjećanja“ Alija Izetbegović opisuje okolnosti pod kojima je umro Rušid Prguda:

Rušid Prguda, dobar drugar koji je u mladosti izdržao deset godina zatvora, jedva je sjedio na klupi. Bio je teško bolestan. Kasnije će se saznati da je bio uhapšen bolestan i da je teško maltretiran u toku istrage. Njegov advokat Nikola Sukno zatražio je da se pribavi mišljenje ljekara. Sudija je pokušao da ovo izbjegne, ali je na kraju popustio. Ljekar je konstatirao da je Rušid apsolutno nesposoban za suđenje, jer je u toku istrage doživio dva srčana udara. Rekao je da je njegovo stanje takvo da se u svakom trenutku može završiti tragično. Na osnovu ovog nalaza, postupak protiv Rušida je izdvojen. Godinu dana nakon izdvajanja postupka, tri sudska zasjedanja i tri odlaganja suđenja zbog bolesti, Rušid je umro.

Rušid Prguda je i prije toga bio osuđen na 20 godina robije od kojih je odležao deset.





ALIJA  
IZETBEGOVIĆ  
M U Z E J

# REZULTATI KONKURSA

za najbolje literarne radove za učenike  
osnovnih i srednjih škola



I ove godine, na Javni poziv JU Muzej „Alija Izetbegović“ se odazvao veliki broj osnovnih i srednjih škola iz cijele Bosne i Hercegovine. Učenici su pisali radove na šest ponuđenih tema. Na našu adresu je pristiglo ukupno 245 radova, i to 125 iz osnovnih, a 120 iz srednjih škola.

Ocjenjivačku komisiju činili su članovi u sastavu:

- Mujo Musagić, književnik, predsjednik
- Aida Kršo, lingvistkinja, član
- Zenaida Karavdić, lingvistkinja, član

## Pobjednički radovi prema Odluci Nadležne komisije:

U kategoriji osnovnih škola su:

- Prva nagrada - Džana Škahić, OŠ „Kreka“, Kreka, TUZLA
- Druga nagrada Adin Mekić, OŠ „6.mart“, HADŽIĆI
- Treća nagrada Đana Bečić, OŠ „Drežnica“, MOSTAR

U kategoriji srednjih škola nagrađeni su:

- Prva nagrada Anja Torbarac, Gimnazija „I. Mujezinović“, TUZLA
- Druga nagrada Hana Šunje, Srednja medicinska škola, MOSTAR
- Treća nagrada Mihaela Jerkić, JU Treća gimnazija, SARAJEVO

Nadležna komisija (Institut za jezik BiH) istakla je vrijednost Konkursa Muzeja „Alija Izetbegović“, koji, iz godine u godinu, postiže sve bolje rezultate, kako bi se učenici osnovnih i srednjih škola, uz pomoć svojih nastavnika i profesora, učili literarnom govoru, sagledavajući istovremeno i aktuelne društvene tokove u svojim sredinama, ali i cijeloj Bosni i Hercegovini.

Možemo reći da se 11. Konkurs za najbolje literarne radove u organizaciji Muzeja „Alija Izetbegović“ još jednom potvrdio kao vrlo značajan i reprezentativan konkurs, imajući u vidu kvantitet i kvalitet pristiglih radova.

## Pobjednički radovi (osnovne škole)

**Džana Škahić**

OŠ „Kreka“, Kreka,  
Tuzla

„U polju i u gori bijeli krinovi procvali...“  
(Mehmedalija Mak Dizdar)

Slušaj,  
čuješ li jauk?  
Slušaj,  
čuješ li taj šapat?  
Osjećam bol.  
Vidim je.

Majka je rukama lice prekrila,  
ispod ruku suze su lile,  
i krinove procvale bijele zalijevale,  
ali i u njedra joj se suze ulijevale.

Tuga je oko nje,  
svuda bjelina nišana,  
samo bijeli procvali krinovi plešu,  
po poljima i gorama  
danima, noćima i zorama.

Savijaju se na bijele spomenike,  
podizju i njišu,  
kao da slova tuge  
po spomeniku pišu.

**1. Nagrada**

u izboru za najbolji rad učenika osnovnih škola

Bijeli krinovi živite,  
živite za sve junake,  
za ranjena srca majki,  
čekajte i njih u tom polju  
jer one za život nemaju volju.  
Ponovo jauk, bolni vrisak,  
tijelo je prekrilo sinov grob,  
prepuklo je srce jedne majke,  
duša nije izržati mogla,  
snagu za život nije smogla.

Vjetar je zviždao oko bijelih nišana,  
ljuljao je bijele krinove,  
padali su po zemlji i oni tugom  
obavijeni,  
prekriše tijelo uplakane majke,  
zagrljše nju i grob,  
ona životu više neće biti rob.

Nestade bol,  
utihnu jauk,  
prestade tuga,  
ostaše samo krinovi da cvjetaju u  
poljima i gorama....

### Adin Mekić

OŠ "6. mart",  
Hadžići

## 2. Nagrada

u izboru za najbolji rad učenika osnovnih škola

### „U polju i u gori bijeli krinovi procvali...“ (Mehmedalija Mak Dizdar)

Sunčeve zrake kad razbiju tminu, njegovo blještavilo ih učini još bjelijim. U poljima i u gorama svuda su raštrkani krinovi bijeli. Nisu to krinovi, to su bijeli mramorovi, kamen, naša prošlost a i budućnost. To su spomenici ispod kojih su naši preci, hajduci, junaci, mučenici i kraljevi. Nije to običan kamen, već kamen koji živi, priča, pjeva a i plače. Na njima se igra kolo, lovci idu u lov na medvjede, veprove, jelene, zemljoradnici oru zemlju, bacaju se koplja, ukrštaju mačevi, bore vitežovi i mirišu ljiljani. Na nekim stoji podignuta ruka iznad glave. Pozdrav? Žal? Krik? Zavjet? To nikad nismo saznali.

Neki imaju puno toga za ispričati, a neki su nijemi. Oni koji govore, govore da živi svijet nestaje, nastaje u svakom trenutku i tako vječito traje, o djelima koje čovjek ostavlja nakon života. A taj krin, ljiljan ili zambak... taj miris i to značenje... klesan na spomenike, vezen na kraljevski plašt, urezan u zlatnike, opjevan u pjesmama. Nisu oni samo cvjetali, mirisali... Nisu njih dijaci samo klesali! Oni su pričali, pjevali i suze puštali. To je simbol da je Bosna još u srednjem vijeku imala svoju samostalnost, vladare, zastavu, grb, jezik, vjeru, vojsku i svoj narod, da imamo i mi svoje korijenje, stablo i da smo mi njihove grane. Ljiljan, vremenom potisnut, ali u srcu uvijek prisutan. O njemu su se počele ponovo pjevati pjesme u posljednjem ratu. Pod zastavom ljiljana oslobođena je naša Bosna i Hercegovina i spašena od nestanka.

Postao je ponovo simbol otpora, bola, patnje, stradanja a i pobjede. Simbol čistote duše, mira, dostojanstva i izdržljivosti. I dok se ne otopi snijeg, ponovo sve ne zazeleni, narast će novi krin i ponovo zamirisati cijelom Bosnom. Cvijet koji će izrasti za mene, tebe, za bolju budućnost. Cvijet koji nikad uvehnuti neće, jer našao je zaklon u našim srcima.

I kao što je jednom rekao naš predsjednik Alija Izetbegović:

„Bosnom nikad niko nije uspio da vlada, uvijek mu se to samo činilo“.

### Džana Bečić

OŠ "Drežnica",  
Mostar

## 3. Nagrada

u izboru za najbolji rad učenika osnovnih škola

### „U polju i u gori bijeli krinovi procvali...“ (Mehmedalija Mak Dizdar)

Ko su ti ljudi? Ako su ljudi, zašto mogu ubiti djetinjstvo u očima dječijim, mladost na usnama djevojačkim, smiraj u duši starice?

Pogled na mjesječinom obasjanu dolinu. Nepregledni niz bijelih nišana. Samo ovdje, u mojoj Bosni, mjesec ovako sija i svojom svjetlošću otkriva sve skriveno i iz dubokih ponora čini da isplivaju duboko čuvane tajne i skrivene istine.

„Odrastoh u beznađu tuđine“, započinje priču lijepa Sajma, doktor medicine u Njemačkoj. Sajma je iz Potočara pored Srebrenice. Onih istih Potočara što godinama samuju u sjeni tišine i miru bijelih nišana. Još jedna godina je iza nje, a pred njom još jedan juli, mjesec kada su zauvijek prekinuti njeni nevini dječiji snovi, nade i maštanja. „Ja često sanjam isti san“, priča Sajma, „prvi razred osnovne škole i roditeljski sastanak. I dok su druga djeca razdraganost skakutala po učionici ustupajući svoje stolice roditeljima, ja sam stidljivo stajala pored moje nene, očeve majke. Čekali smo da uđe učiteljica i pozdravi nas -male prvake. Iako sam imala šest godina, predosjećala sam šta će nas učiteljica pitati. Datume rođenja, imena roditelja i njihova zanimanja. Za većinu mojih vršnjaka to su bila tek obična pitanja. Meni su odgovori na njih bili teški kao olovo, jer ja nisam imala ni oca ni majku. Nisam se stidjela moje nene. Nisam se sramila njenog izbornog lica, lanenih dimija šarene šamije. Čak mi problem nije predstavljalo ni to što je slabo čula i što joj je neka pitanja trebalo ponoviti više puta. Ja sam je beskrajno voljela takvu kakva jeste. Bila je jedini član moje uže porodice i moj jedini oslonac u budućnosti koja me čekala. I dok su druga djeca tog jutra čvrsto držala za ruke svoje majke, ja sam brojala cvjetice na neninoj šamiji i skrivala pogled od ostale djece.

Moja majka je umrla na porodu i dali su mi njeno ime. I oca se slabo sjećam. Sjećam se neninih čestih odlazaka u okolna srebrenička mjesta svakog puta kada bi se pronašla neka nova masovna grobnica. Pamtim očevu dženazu, zelenu tkaninu na njegovom tabutu i nenine suze što su natapale tek iskopanu zemlju.

Djetinjstvo je prošlo bez igre i smijeha. I mladost je minula. Tugu sam liječila učeći i čitajući knjige. Živjele smo i drugovale nena i ja. Svjetlo se posljednje gasilo u našoj kući. Onda kada bih ja naučila naznačene stranice, a nena prošaptala jos

jednu stranicu iz Kur'ana.

Završila sam srednju školu i fakultet. Doktorica sam u jednoj od najprestižnijih klinika u Minhenu. Udata sam i imam dva sina. Iz Srebrenice nisam ponijela ništa izuzev tuđe i jedne stare fotografije. Često razmišljam o Srebrenici i ovoj dolini u kojoj poput bijelih krinova stoje bijeli nišani.“

## Pobjednički radovi (srednje škole)

### Anja Torbarac

Gimnazija "Ismet Mujezinović"  
Tuzla

## 1. Nagrada

u izboru za najbolji rad učenika srednjih škola

### „I pred mojom generacijom su brojni izazovi“

Generacija Z. Mobiteli. Tableti. Nerazumni žargoni i manjak radnih obaveza. Video igrice, društvene mreže i glasna muzika. Opsesija fotografisanjem narudžbi u restoranima. Pomfrit, hamburgeri, čips i sladoledi. Kriva kičma i pravi palčevi. Često ogorčeni i s prezirom u glasu, nezadovoljno se osvrćući oko sebe, ljudi pričaju o nama, današnjim tinejdžerima. Imaju toliko zamjerki da se ne mogu ni nabrojati – taman da pomislite da smo mi, srednjoškolci, najveći problem u našem društvu.

Tinejdžeri su uvijek bili najveći teret ljudi koji to više nisu. Većina ih je, mislim, ljubomorna što su jednog dana odrasli i bili primorani nastaviti dalje. Međutim, kod nas biti odrastao ne znači samo odrasti. Za ljude preko dvadeset i pet, osmijesi, zabavna muzika, komedije, vicevi i sve ostalo što bi moglo izazvati sreću postaje izričito zabranjeno. U obzir dolaze samo monotone grimase uz pokoji kiseli osmijeh iz pristojnosti, ozbiljna klasika, još ozbiljniji filmovi i priče teže od namrštenih bora na čelu. Strogo su nepoželjne knjige sa sretnim završecima, šarena odjeća ili slatkiši. Praktikuju se beskrajni, dugi, romani, dnevne novine s masno otisnutim, dramatičnim naslovima i strogi režimi ishrane koji u prvom redu ukidaju bilo kakve pozitivne osjećaje. Jednom kad uđete u kolotečinu "odraslosti", vrlo je teško biti uviđavan prema tinejdžerima. Ako to baš tako gledate, donekle je shvatljiva emocija koju moja generacija izaziva u starijima od nas. Nas nije briga za kalorije, bore, holesterol ili cijene na berzi. Ne gledamo na život kao na nešto što se mora, nego kao na nešto što se voli. Jedemo čokoladu, radujemo se velikim odmorima i slušamo šta nam se sluša. To što se smijemo i razgovaramo umjesto da šutimo, ne znači da smo nekulturni. Ako se zabavljamo vikendom, to ne znači da radnim danima nismo učili i davali sve od sebe da se obrazujemo. Ne određuju nas samo loše stvari – puno smo više od neustupljenog mjesta u autobusu, petardi u kasne sate, ispijenih flaša ostavljenih u haustoru ili provokacija na ulici.

Neki su sada mi, neki su to nekada bili, a neki će tek da budu. Bilo da ste prvi, drugi ili treći, jedno je sigurno – suočeni smo s velikim izazovima. Kako ćemo se baš mi dokazati i izboriti sa svim stereotipima koji nam se svakodnevno serviraju? Teško je dizati revolucije kad vas niko ne shvata ozbiljno. Ako se i potrudimo promijeniti nešto, često nas samo podsjećaju na apsurdnu hijerarhiju. Neživljeni, nezreli i suludo mladi – ne znamo šta je život i ne cijenimo dovoljno ono što imamo. A šta je to život? I šta to imamo? Sve aludira samo na jedno – nije živio onaj koji nije pretrpio nešto strašno. Ne, nismo djeca rata i ne znamo šta su granate i tenkovi. Nismo spavali u bunkerima ili jecali u skloništima. Ali, je li zaista potrebno pribojavati se za vlastiti život kako bismo spoznali šta je isti? Je li vojni rok lijek za sve ono što vam se kod nas ne sviđa? Je li neophodno preplašiti nas kako bismo bili dostojni donošenja odluka i promjena? Izgleda da je, čak i u ovom modernom svijetu, neiskvarena sreća karakteristika naivnih, a ustručavanje uz prijezir odlika dosljednih.

Pred mojom generacijom su brojni izazovi. Možda to nije borba za emancipaciju, obrazovanje, osnovna ljudska prava i život u miru, jer su to stvari koje uzimamo "zdravo za gotovo", ali mislim da je pred nama, ustvari, još veća bitka. Bitka za uvažavanje i poštovanje, bitka za shvatanje ozbiljno, bitka za učestvovanje i bitka protiv sistema namrgođenih faca i crnih odijela. Hoćemo li uspjeti odnijeti pobjedu i izboriti se za osmijeh i komediju za sve, čak i one koji nas ne slušaju? Vrijeme je da saznamo, jer ipak smo mi ti na kojima svijet ostaje.

Pratite naše Instagrame, Tiktokove i Snapchatove, objavit ćemo kad se izborimo!



## Hana Šunje

Srednja medicinska škola  
Mostar

## 2. Nagrada

u izboru za najbolji rad učenika srednjih škola

### “I pred mojom generacijom su brojni izazovi”

*“Naravno, morat ćemo mnogo učiti i mnogo raditi.  
Ako zbog nemara i nerada budemo poraženi, bit će to  
jer smo prekršili jedan od nepromjenjivih Božijih zakona:  
zakon rada i borbe, i nećemo se imati kome žaliti.”  
Alija Izetbegović*

Prvi slijeva, Smail iz nebodera, drug mog oca iz školskih dana i najbolji matematičar tadašnje tehničke škole. Sada živi u Americi, u Kaliforniji. Radi kao trgovac, igra šah i tuguje za Mostarom.

Pored njega u šarenoj košulji Alija, naš komšija, diplomirani pravnik i košarkaški genije osamdesetih godina. Poslije neviđenih tortura u logoru izbjegao u Švedsku. Radi kao novinar, a košarkašku loptu nikad više nije uzeo u ruke. Dijelom zbog narušenog zdravlja, dijelom zbog bolnih sjećanja na jedno vrijeme i igralište sa kojeg su mnogi odvedeni u nepoznatim automobilima u istim smjerovima.

Djevojka duge plave kose, Merima, majčina rodica, Stočanka i glumica pred kojom je bila karijera. Odselila u Kanadu i hladnu Bregavu zamijenila jezerima čije nazive nikad nije čula niti vidjela na geografskoj karti.

U desnom uglu širokog osmijeha stoji Emir, dugogodišnji prijatelj moje porodice, stolar koji je svojim rukama stvarao čuda. Nakon gubitka posla u poslijeratnim godinama, odselio je u Njemačku. Sada vozi kamion i sluša sevdalinke dok prelazi duge ceste i magistrale od Hamburga do Münchena.

Posmatram staru izbljedjelu fotografiju iz porodičnog albuma. Gledam lica ljudi koji su djetinjstvo i mladost proveli s mojim roditeljima.

Svi oni su otišli negdje i zelena polja svog djetinjstva zamijenili dugim hladnim evropskim ulicama, a svoje kuće male i svijetle, nekim velikim stanovima gradskih višespratnica.

Kažu, imaju sve. Kažu kako svi državni sistemi besprijekorno funkcionišu. Kažu da im je sve potaman, ali duša im nekako prazna, a Bosna im vazda na umu i ujutro kad ustaju i uveče kada liježu.

A i meni nekako, ta Bosna i na pameti i u srcu, pa ne mogu zamisliti život negdje drugdje. Tamo daleko gdje sunce ne izlazi iza Veleža i gdje nema Neretve da me hukom budi dok onako brza i zelena juri prema jugu. Tamo gdje ću tijesan sokak i avliju, ispunjenu mirisom šeboja i kadife, zamijeniti trgov evropskog velegrada. Nekako mi uvijek u podsvijesti bosanska prošlost, tragična i bolna, pa i svoj život i obrazovanje gledam kao dug domovini u kojoj sam rođena.

Je li grijeh ne ulagati u zemlju koja nam je dala ime, naciju, jezik i identitet? Je li grijeh zauvijek ne ostati na prostoru za koji su ginuli naši preci? Je li grijeh ne voljeti domovinu, prostranu i plodnu, napaćenu ratovima i uzburkanu koracima vojskovođa koji su rukama zla pomjerali njene granice?

Smail, Alija, Merima, Emir i mnogi drugi su nesretnim spletom životnih okolnosti morali napustiti svoju zemlju i utočište pronaći pod suncem tuđeg neba. Svi ovi vrijedni ljudi rade i stvaraju negdje daleko, a željni su ostali rodno zavičaja.

Vrijeme u kojem živimo je vrlo neizvjesno. Ispred mene i moje generacije su teški izazovi. Kako pronaći sreću u zemlji u kojoj se broje uzdasi, a ne novac da platiš račun? Kako izgraditi modernu funkcionalnu državu u kojoj će svi ležerno živjeti? Kako znanje primijeniti u rodnoj zemlji? Ključ rješenja tih naših izazova leži u obrazovanju i cjeloživotnom učenju. Znanje je moć i ne postoji ništa važnije od učenja, jer naša budućnost zavisi od kvalitetnog obrazovanja u sadašnjosti.

Kakvo treba biti naše obrazovanje da bismo uspjeli odgovoriti zahtjevima današnjeg vremena? Upravo onakvo kakvo je zamislio veliki državnik i mislilac Alija Izetbegović: “I obrazovanje može biti nehumano: ako je jednostrano, dirigirano, indoktrinirano; ako ne uči misliti nego servira gotova rješenja; ako samo priprema ljude za funkciju, a ne proširuje horizonte i time ljudsku slobodu.”

Mnoge generacije ispred nas imale su ista ili slična iskušenja. Različito su odgovarali na njih. Sa više ili manje uspjeha. Ali su uspjeli sačuvati zemlju u kojoj danas dišemo slobodu.

I zato, moja generacija i ja želimo ostati ovdje. U zemlji koja nam je udahnula život i prigrllila nas toplo, majčinski. U zemlji koja nudi čudesnu prirodu, nesvakidašnju tradiciju i ljepotu, koja ostavlja bez daha svakog namjernog ili slučajnog prolaznika. U zemlji i gradu sa puno mostova želimo graditi mostove među ljudima.

Želim da nas pamтите i vjerujete u nas. Želim da jednog dana, dok onako bezbrižno šetate gradom, zastane ispred velike fotografije ispod koje će pisati:

Generacija rođena dvije hiljade i pete godine. Mostarska medicinska škola. Prva slijeva, Hana Šunje, doktor interne

medicine, uspješan zdravstveni radnik. Kao i drugi iz njene generacije, ostala u rodnoj zemlji. Svi žive i rade u Mostaru. Svojim znanjem grade državu, mijenjaju svijet i stvaraju čuda.

Moja generacija je spremna na sve izazove koji nas čekaju. Sa osmijehom na licu krupnim koracima koračamo ka ljepšoj, boljoj i svjetlijoj budućnosti.

*Posvećeno svim prošlim, sadašnjim i budućim generacijama Bosanaca i Hercegovaca.*

## Mihaela Jerkić

JU Treća gimnazija  
Sarajevo

## 3. Nagrada

u izboru za najbolji rad učenika srednjih škola

### „Nauka otkriva, umjetnost stvara...” (Alija Izetbegović)

Duboki uzdah koji se raspuknuo ispod mojih usana gotovo je nadglasao škripavu melodiju što svirala su višestoljetna vrata biološkog instituta. U simfoniji mu se pridružuju tenori – pet teških koraka mojih blatnih čizama; četrdeset dugih godina radnog staža podučilo me barem koliko me točno hroptaja dijeli od vrata do kancelarijskog stola. Orkestar završava škripom stolice maestra koji konačno sjeda. Težak dan.

U meni se smjenjuju emocije koje vam ni za pozamašnu svotu u ovako brzom smjeni ne može prikazati putujuće kazalište. Bijes, ljutnja, predaja, opet bijes, malodušje, očaj, još nešto bijesa. Mlada ja koja je u proljetnim svitanjima imala široko srce i nepresušnu želju za podvizima nije mogla ni sanjati da će sedam godina svog života protračiti u pokušavanju da iz tla nikne šepurava biljka vasabija. Pogled putnika koji se predao usmjeravam prema stropu, spuštam glavu tek da kroz ruke crne od zemlje provučem sijede pramenove. a onda oči fiksiram na doktorat koji mi se smije sa zida. Naslovi najboljeg biologa u Europi, vrhunskog stručnjaka našeg vremena, osobe koja je spojila moderno čovječanstvo s Majkom prirodom, ništa mi ne može pomoći da onu zelenu rugalicu podignem iz zemlje. Na poslijetku se toliko ražestim da u jednom hitrom zamahu bacam sve papire sa stola, vrijedne knjige rasipaju se po parketu. Silne zabilješke koje pritom ispadaju izvode piruetu po ustajalom zraku. Ustajem, šutam ih nogama, zatumljujući jauke kopam po policama. Sa one najdonje i najprašnjavije izvlačim blok za crtanje i vraćam se za stol. Otklapam paket vodenih boja na koje su mi oči zadnji put pale dok sam još bila nezrela mladica željna naučnih postignuća, okorjela zagovarateljica činjenica kao jedinih pravih vodilica, ona koja je prodala svoj talenat za mjesto na univerzitetu. Dobar naučnik oslanja se na knjige, ne na boje i nijanse. Izmišljotinama nema mjesta u realnom svijetu. A ipak, gle me sad, kad sve su me mogućnosti izdale. vraćam se onom iskonskom. Ako već ne može u zemlji, vasabi će iznići na ovom papiru! Počinjem slikati, mahnitito, brzo. Moji koščati prsti se prisjećaju ritma koji stvara djela, a dok preljepe zelene nijanse pune grubo slikarski papir, moje kompletno biće biva ispunjeno zaboravljenim spokojem. I odjednom spoznajem... Suza moja koja padne na botaničke spise malo ili nimalo umrlja ponosita vitka tiskana slova. Suši se kao lokva poslije kiše. Na sramotu ostaje samo otisak da slabost je tu šljapnula. Suza koja padne na papir za crtanje razlijeva akvarel u posve nove nijanse, one koje ne postoje među mršavim spektrom boja u paketu. Ako bi pale dvije suze, koja bi tada nijansa postala? Ako bi ih na ples potaknuo još i jedan moj ovlaš dodir kista, bi li oblikovale srolike listove vasabija ili djetelinu što mu grli skute? Godine rada koje provela sam kao neumorni naučnik naučile su me nečem vrlo čudnovatom, a da toga uopće nisam ni bila svjesna. Nauka je novac kojim stigneš do trgovine u zabačenom dijelu grada i kupiš lupu fine stare izrade. Lupa je umjetnost. Nju prisloniš zavodljivo blizu glinenoj zemlji i otkriješ mikrosvijet. Svatko od nas samo je jedan u nizu vojnika od terakote cara Qina. Mislimo da, ako bolje izoštrimo oči, manje sklopimo kapke i pročitamo više spisa, steći ćemo sve znanje svijeta. Ako otputujemo dalje i poslušamo više steći ćemo toliko saznanja da nam ostali zemljani ratnici neće biti slični. A gle čuda, ni u jednom trenutku ni milimetar se ne izdvojimo od uniformne, tužne mase bez kraja i početka. Onaj ispred, iza, lijevo i desno od nas zaklanjaju nam vidike i mi budemo i nakon svih borbi sa ljudskošću svedeni baš na ono od čega smo toliko silno željeli uteći. Cvrčak koji je za to vrijeme pjevao na ramenu jednog od ovih tužnih vojnika, onako sitan, gladan i jadan, ali zaljubljen u svoju pjesmu. Uzvišen krilima svoje umjetnosti, u stanju je da nas vidi iz nama zauvijek nedokučive perspektive.

## Izložba “Gandhi i Tolstoj” u Centru za kulturu i edukaciju “Safet Zajko”

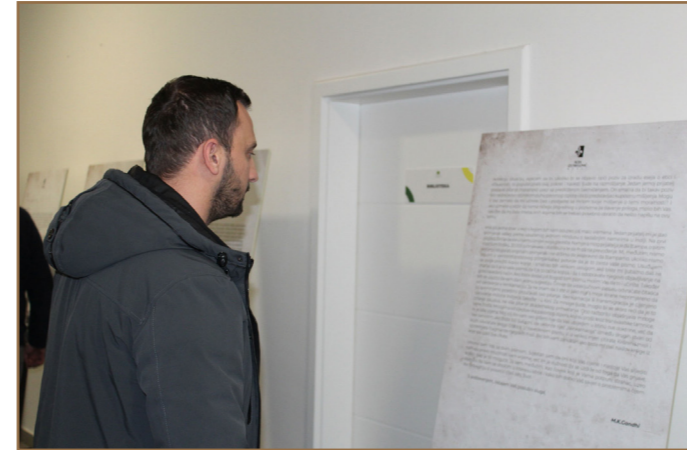
U saradnji JU Muzej “Alija Izetbegović” Općine Novi Grad Sarajevo u Centru za kulturu i edukaciju “Safet Zajko” upriličena je izložba “Gandhi i Tolstoj”.

Izložba tematizira prepisku između ruskog književnika i mislioca, Lava Nikolajeviča Tolstoja, i indijskog advokata, političara i vođu, začetnika filozofije pasivnog otpora Mahatme Gandhija, koju su u toku jedne godine Gandhijevog boravka u Južnoj Africi razmijenili ova dva velikana svoga vremena.



Gandhi je inspiraciju u svojoj politici nenasilnog otpora pronalazio u Tolstojevim riječima i djelima. Kako je izgledao početak te priče najbolje pokazuje njihova korespondencija koju možete pogledati na predstavljenim plakatima.

Izložba je nastala u saradnjom JU Muzej “Alija Izetbegović” i Memorijalnog Muzeja Gandhi iz Delhija.



## Između Istoka i Zapada: Čovještvo obavezuje



U knjizi „Islam između Istoka i Zapada“ Alija Izetbegović iznosi razmišljanja kojima se, promišljajući svijet u kojem živi, i identificirajući njegove prednosti i mahane, svrstava u angažirane djelatnike. Piše o idealima, tjeskobama, današnjici, mogućnostima.

Razmišljanja koja mu, zabilježit će recenzent profesor Enes Karić, služe na ponos, čine ga živim ali ga i nadživljava!

O humanosti i obrazovanju, Izetbegović je zapisao:

„Svesti čovjeka na funkciju proizvođača i potrošača, pa makar svakom čovjeku osigurali mjesto u proizvodnji i potrošnji, ne predstavlja humanizam, već dehumanizaciju.

Dresirati ljude, pa makar od njih učinili ‘ispravni’ i disciplinirane građane, neljudski je.

I obrazovanje može biti nehumano: ako je jednostrano, dirigirano, indoktrinirano; ako ne uči misliti nego servira gotova rješenja; ako samo priprema ljude za funkciju, a ne proširuje horizonte i time ljudsku slobodu.

Svako manipuliranje ljudima, čak i ako se provodi u njihovom interesu – nehumano je. Misliti za čovjeka i oslobađati ga obaveza, također je nehumano. Čovještvo obavezuje, ne oslobađa.“

## O neustavnom danu manjeg entiteta



Photo: Mondo.ba

Vlasti manjeg BH entiteta obilježavaju 9. januar, dan koji je Odlukom Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine proglašen neustavnim, sukladno stavu Venecijanske komisije koja je Dan Republike Srpske označila kao "diskriminatorni, jer nije u skladu s univerzalnim vrijednostima dijaloga, tolerancije i razumijevanja".

Univerzalne vrijednosti dijaloga, tolerancije i razumijevanja bile su napuštene i 1992. godine u trenutku kada je 9. januara na 5. sjednici skupštine bosanskih Srba plan za formiranje srpske države u BiH dobio plebiscitarnu podršku. Politika Skupštine srpskog naroda u BiH temeljena je na onome što će maja 1992. godine biti definirano kao Šest strateških ciljeva srpskog naroda u BiH:

1. Državno razgraničenje od druge dvije nacionalne zajednice,
2. Koridor između Semberije i Krajine,
3. Uspostavljanje koridora u dolini rijeke Drine, odnosno eliminisanje Drine kao granice između srpskih država,
4. Uspostavljanje granice na rijekama Uni i Neretvi,
5. Podjela grada Sarajeva na srpski i muslimanski dio i uspostavljanje u svakom od dijelova efektivne državne vlasti,
6. Izlaz Republike Srpske na more

Ovih šest ciljeva bili su vodilja za brojne ratne zločine koje je počinila vojska RS-a, a podrazumijevali su ubistva, prisilne deportacije, uništavanje imovine, zločine protiv čovječnosti i još mnogo toga. Na toj matrici počinjen je genocid, ne samo u Srebrenici, već i u Prijedoru, Foči, Goraždu, Višegradu, Zvorniku, Bijeljini, brojnim gradovima Bosanske krajine i tako dalje.

Sudeći po „trijumfalističkom“ načinu obilježavanja 9. januara posljednjih godina očigledno je da entitetska vlast nije odustala od politika definiranih i provedenih 1992-1995. godine.

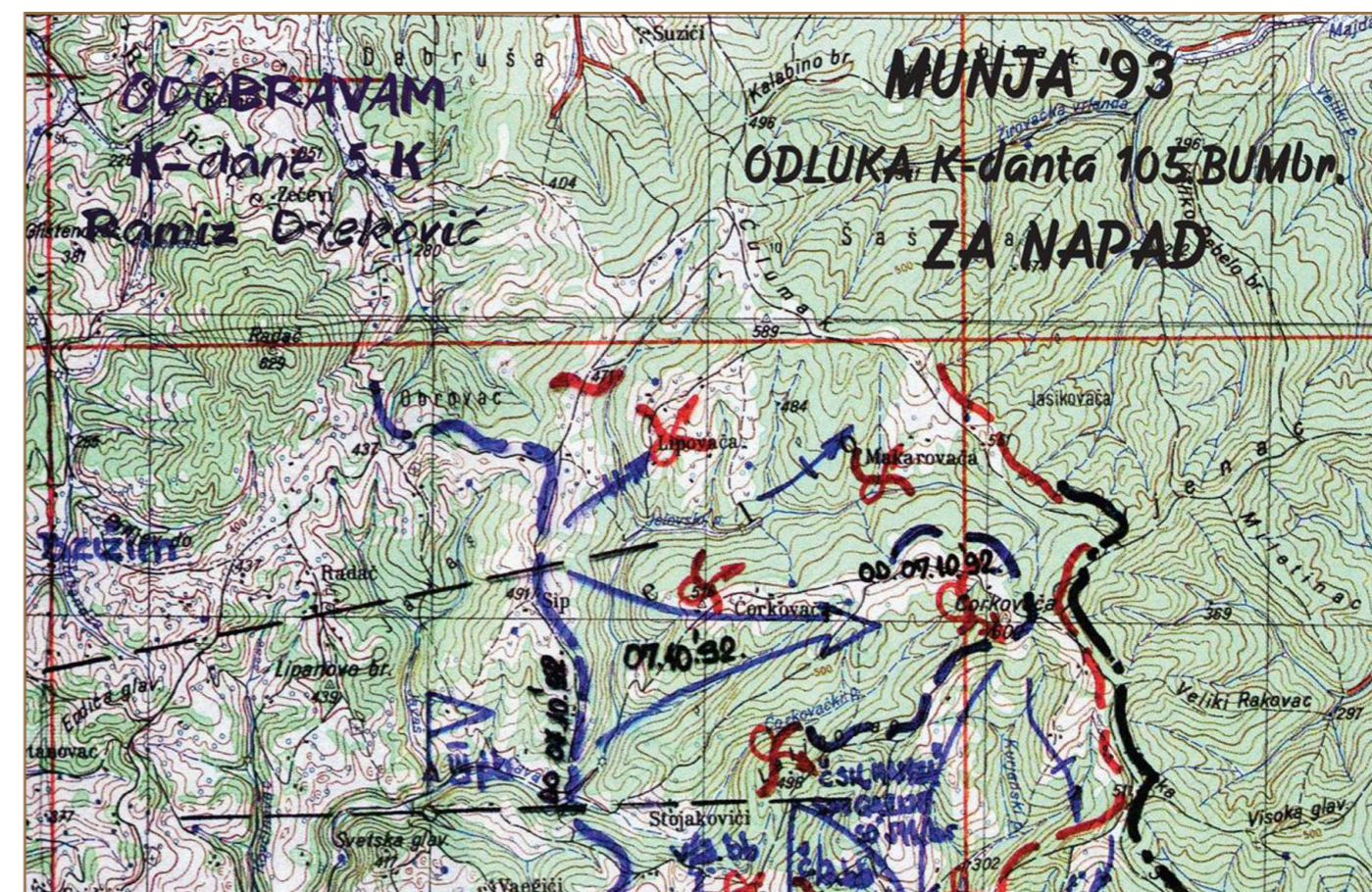
Predsjednik Alija Izetbegović upozoravao je: „Ako bure baruta eksplodira, nestat će sve u dimu i sramoti, i kartografi i generali, i sve stranke i sve vođe, svi zakoni i institucije (...) ostat će samo tri iskrvavljena i poražena naroda, izbezumljena i srozana na granice barbarstva.“

## Operacije Munja '93

Danas se obilježava godišnjica Munje, operacije kojom su borci 105. bužimске brigade 1993. godine prvi put značajnije zanovali svoje MTS kapacitete. Ciljevi operacije fokusirali su, naravno, strateški povoljnije položaje i eliminaciju neprijateljske artiljerije koja je djelovala po okolnim selima, Radoč i Dobro Selo, a završila je, na opći užas Prve novogradske brigade VRS, do tada najvećim gubicima u ljudstvu, zbog čega je proglašena višednevna žalost u Bosanskom Novom, značajnim gubicima položaja, kao i gubicima u naoružanju.

Borci 105. bužimске brigade su nakon Munje po prvi put u svom vlasništvu imali topove, minobacače, municiju. U akciju je krenulo 360 boraca 105. bb jer je upravo toliko bilo dugih cijevi u brigadi.

Akciju je u komandi 105. bb isplanirao komandant Izet Nanić. Plan je bio duboko iza neprijateljskih linija ubaciti „Hamze“ i „Gazije“, preko objekta Kurijen u dolinu Glodina, a potom u jutarnjim satima udariti na neprijateljske bunkere. Za par sati ovladali su najvažnijom tačkom – Kedića Glavicom. Jak otpor pružen je iz objekta OŠ Banjani, jer se u školi dobro utvrdila veća grupa srpskih vojnika, pa je iz Bihaća upućen tenk u pomoć, ali su borci 105. bb prije njegovog dolaska uzeli objekat na juriš.



Jedno je sigurno, poslije Munje odanost boraca komandantu Naniću bila je bezrezervna. General Drekević je, nakon što su Nanić i 105. bb izveli do tada najuspješniju akciju u z/o 5. korpusa pod nazivom Munja '93, naredili ostalim komandantima brigada da sa svojim komandantima i komandirima dođu u Bihać te da im Nanić priča o 'svojoj TAKTICI'!



## GODIŠNJICE

### Godišnjica smrti **Džemala Bijedića**

Dana 18. 1. 1977. godine u avionskoj nesreći u blizini Sarajeva poginuo je Džemal Bijedić, predsjednik Saveznog izvršnog vijeća SFR Jugoslavije, njegova supruga Razija te još šest putnika i članova posade.

Džemal Bijedić bio je najznačajniji bosanskohercegovački političar ovog perioda, koji se posebno isticao u afirmaciji bosanskohercegovačkih muslimana kao nacije. U trenutku pogibije, bio je predsjednik jugoslovenske Vlade, drugi najznačajniji čovjek u zemlji, dakle, odmah iza Tita.

Partizan i revolucionar, učesnik u Drugom svjetskom ratu, prvi Musliman predsjednik jugoslovenske Vlade, čiji je politički put oscilirao od Mjesnog komiteta KP Mostar preko oficira OZNA-e, predsjednika Skupštine BiH, pomoćnika MUP-a u Vladi BiH, generalnog sekretara Vlade BiH, itd., do dolaska u SIV, gdje ostaje dva mandata.

Bijedić je imao široke vidike i senzibilizirane poglede na različitosti u okviru i Jugoslavije i Bosne i Hercegovine. Nikada nije favorizirao gubljenje nacionalnih posebnosti svih naroda na uštrb jednog nadnacionalnog ili nadetničkog identiteta. Naprotiv, to je vidio kao vrlinu i bogatstvo koje se mora čuvati: „Zašto bismo mi, na, primjer, ukidali ove razlike koje postoje među našim narodima bilo u istorijskom, bilo u kulturnom ili jezičkom smislu. Upravo te raznolikosti su naše bogatstvo i mi njih treba da njegujemo“.

Rijetke su političke ličnosti poput Džemala Bijedića, a Bosna i Hercegovina ih je u modenoj historiji imala tri: Mehmeda Spahu koji je Bošnjake objedinio kroz političku organizaciju JMO, Džemal Bijedić koji je snažio političku ulogu republike i republičkih predstavnika u Jugoslaviji, i Aliju Izetbegovića koji postaje lider mlade bosanske države u najtežim historijskim vremenima.

Photo: Yad Vashem Photo Archives, ID Number 36171



## GODIŠNJICE

### Dan sjećanja na žrtve holokausta

27. januara obilježava se Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta, odnosno dan kada je Crvena armija 1945. godine oslobodila najveći nacistički koncentracioni logor Auschwitz u Poljskoj. Ujedinjeni narodi su, donošenjem Rezolucije 2005. godine, uspostavili trajno sjećanje na ove zločine. Diljem svijeta se nizom edukativnih, mirovnih, kulturnih i političkih aktivnosti odaje počast žrtvama holokausta tokom Drugog svjetskog rata, i podiže svijest o prevenciji genocida. Snage nacističke Njemačke i njenih saveznika u svojim divljačkim progonima i eliminaciji „niže rase“ iza sebe su ostavile šest miliona ubijenih Jevreja i 11 miliona ostalih. Tog januarskog dana kada je oslobođen ovaj logor, svijet se suočio sa stravičnim prizorima horora i užasa koji su živjeli zarobljenici. Progona nisu bili pošteđeni ni Jevreji u Bosni i Hercegovini, koje su kolaboracionističke vlasti NDH tretirale jednako okrutnim zločinačkim primjerima nacističkog režima. Preživjeli su ostali da svjedoče jednoj ljudskoj i civilizacijskoj sramoti i pomrčini uma.



## Ubijen Mahatma Gandhi

Dana 30. januara 1948. u Nju Delhiju ubijen Mahatma Gandhi, vođa pokreta za nezavisnost Indije.

Mahatma Gandhi bio je mladi pravnik kada je po prvi put, pravno i stvarno svjestan, na svojoj koži osjetio rasizam osnažen zvaničnom politikom Južnoafričke republike u kojoj je boravio početkom 20. stoljeća. U namjeri da se suprotstavi zvaničnoj politici rasizma, pokrenuo je prvu kampanju masovne građanske neposlušnosti – stayagraha. Isti model masovne neposlušnosti uposlit će protiv britanske kolonijalne vlasti u Indiji, nakon Prvog svjetskog rata, što ga je stavilo na čelo indijskog pokreta za nezavisnost. Za prava i ravnopravnost borio se mirovnjačkim prosvjedima kakvi ranije nisu viđeni. Jedan takav bio je i Marš soli, koji je ostao zapamćen i donio mu je međunarodno poštovanje. Postao je inspiracija pokretima za ljudska prava i slobode širom svijeta. Svoje ideale plaćao je robstvom u Indiji i JAR.

Kao rezultat njegovih nastojanja, Britanci su priznali Indiji njezinu nezavisnost 1948. godine, ali su i Pakistanu priznali nezavisnost udovoljavajući separatističkim težnjama muslimana u Indiji. Gandhija je ubio hinduistički nacionalist Nathuram Godse zbog njegove politike popuštanja drugim religijama, naročito muslimanima iz Pakistana.

Photo: history-biography.com

## TEME

# Vizija Bosne: Istina je naš veliki saveznik

U razgovoru za časopis „Akaaz-Meka“ iz Saudisjke Arabije, januara 1997. godine Predsjednik Alija Izetbegović komentirao je najvažniju ulogu bosanskog informativnog sistema u sadašnjoj situaciji i u budućnosti.

Tom prilikom istakao je najvažnije zadatke svoga naroda: „Prije svega, širenje istine o Bosni. Istina je naš veliki saveznik. Treba ispraviti mnoge zablude i laži koje su neprijatelji širili o našoj borbi i našim ciljevima. Drugi važan zadatak jeste upoznavanje mlade generacije sa našom prošlosti. Jer u posljednjih stotinu godina muslimani u Bosni su bili potisnuti, drugi su pisali našu historiju i pisali su je kako su oni htjeli. Ta historija je puna zabluda ili šutnje o nama. I konačno, treba razvijati svijest o svijetu oko nas, o vremenu koje dolazi jer se nalazimo na kraju drugog i na pragu trećeg milenija. Novo vrijeme donosi nova iskušenja i nove probleme koje treba rješavati.“



## TEME

# Alija Izetbegović: Između građana i naroda, decenija treća

Bio je januar 1992. godine kada su se povlačili konkretni potezi koji će Bosnu i Hercegovinu povesti put samostalnosti i nezavisnosti od Jugoslavije. Skupština RBiH je 25. Januara 1992. godine na prijedlog Predsjedništva RBiH donijela odluku o referendumu. Kako se i očekivalo, poslanici SDS-a i SPO-a su prije glasanja napustili zasjedanje. Referendumsko pitanje “Jeste li za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, državu ravnopravnih građana, naroda BiH – Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika drugih naroda koji u njoj žive?”



U toku priprema za referendum pojavila se informacija da Hrvati na sastanku u Livnu uslovljavaju referendum izmjenom referenduskog pitanja. Tražili su da se riječ “građana” izbac i da se izvrše druge izmjene koje će promovirati narode kao suverene u njihovim većinskim područjima. Pred opasnošću da velika Srbija dođe na nekoliko stotina kilometara od južne i istočne granice, Franjo Tuđman je naposljetku odustao od ovih uslovljavanja, te su na drugi dan referenduskog glasanja Hrvati pohrlili ba birališta. 99% glasača opredijelio se za nezavisnost. Prema knjizi “Sjećanja” Alije Izetbegovića

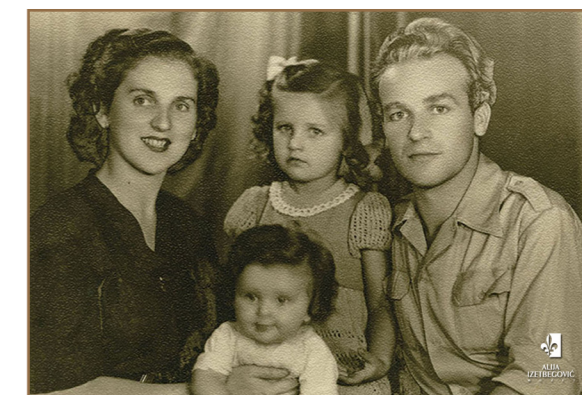
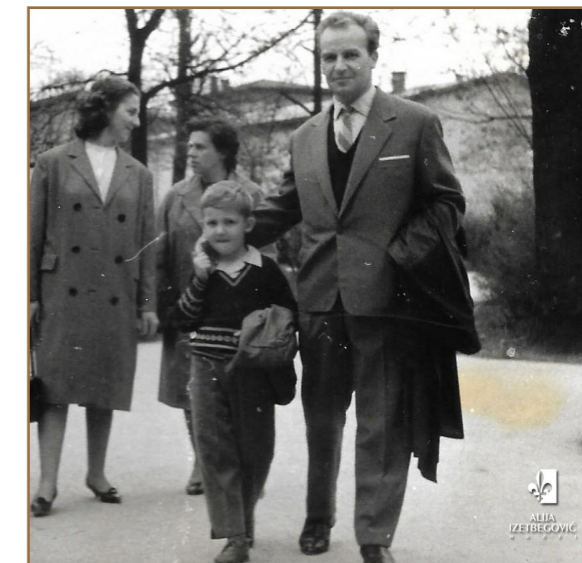
# Alija Izetbegović: Iz pisama moje djece

“Napolju sipa snijeg kao da ga bacaju iz vreće. Svu jesen nije bilo kiše ni snijega, smrzavali smo se bez struje, a sad, kad nam više ne treba i kad može samo smetati Olimpijadi - sipa k'o lud. Inače, Olimpijada je dovela masu zanimljivog i živopisnog svijeta u Sarajevo. Radnje rade dokasno, svuda je gužva i frtutma, navijači u grupama slave po ulici pobjede svojih itd. Sabina je sinoć vodila mamu na klizanje, ja sam išao sa Sekom gledati hokej, Jasminko i Lejla isto hokej, elem i mi smo se koliko-toliko uključili. Volio bih te zamijeniti slijedećih mjesec dana, da se odmoriš i pripremiš za suđenje (mislim da ćeš prisustvovati na tome smo insistirali u Predsjedništvu) kod svoje kuće. U svakom slučaju, nemoj se uzrujavati i sekirati preko mjere. Biće vjerovatno i suđenja na Saveznom sudu. Treba da znaš jedno dok je nas troje živih, o ovome će se stalno pričati i misliti. Nećemo se smiriti dok nam se ne vratiš.”

Bakir, 10. februar 1984.



Nisam ti nikada pisala koliko sam željela da te vidim i popričam s tobom dan-dva prije nego si otišao, činilo mi se da imam mnogo toga da ti kažem, da te utješim da bi zaboravio na probleme koji su te tada mučili. Ta želja još nije nestala. Tako te često sanjam, da si došao, ali moraš opet tamo da se vratiš. Nećeš da me pogledaš, jer žuriš. A da hoćeš samo da mi uputiš jedan pogled, to bi bio kao i razgovor. Lejla, 14.12.1983.



Ovo je vjerovatno prvo pismo koje primaš u Foči, i ja se nadam da će te obradovati. Koliko sam čula, ti si dobro i imaš društva. Voljela bih znati sve, šta radiš, kako se osjećaš, šta misliš, je li ti hladno i treba li ti šta. Piši nam o svemu i što češće možeš. Mi smo svi dobro. Čini mi se da se mama malo smirila, djeluje nekako staloženije. Planiramo kada ćemo ti doći u posjetu. Ja sam nestrpljiva, ali ne znamo kad možemo da te posjetimo. Najvjerovatnije će to biti za ovaj vikend ili odmah iza njega, znači negdje oko 20.11. Vjerovatno da tada imamo pravo na posjetu, ali ćemo se još raspitati. Možda bi bolje bilo da dođemo u radni dan. Piši nam kad bi bilo najbolje, ja jedva čekam. Večeras je pao prvi snijeg, i već je dobro napadao. Uopće me nije obradovao. Ali zato mi je danas u prozoru procvjetala prva ljubičica. To je valjda neka zimska vrsta, šta li, više ni ljubičice nisu k'o što su nekad bile. Sabina, 14.11.1983.



## Vizija Bosne: šta je Bosna nakon svega?

Jedno od pitanja kojima se predsjednik Alija Izetbegović često vraćao u svojim razmišljanjima ali i u svojim javnim nastupima jeste pitanje – šta dolazi poslije? U „Sjećanjima“ je zabilježen jedan pokušaj da na ovo pitanje odgovori marta 1994. na konvenciji SDA:

„Često se pitam šta je Bosna nakon svega što se dogodilo. Šta je Bosna danas? Ja bih mogao posigurno reći šta ona nije. Bosna se promijenila. Ubijeno je 200.000 ljudi, 600.000 ih je, prema najskromnijim procjenama, protjerano iz svojih domova, 800 džamija je porušeno, stotine sela i gradova razoreno... a neizbježni rezultat svega toga su promijenjena osjećanja ljudi. Bosna će biti bolja ili gora, ali će biti drukčija. Mi, naravno, hoćemo i vjerujemo da će biti bolja. Mi se borimo da očuvamo Bosnu u njenim sadašnjim granicama... To je naše pravo..., ali kod svih računa i analiza moramo imati u vidu da su se dogodile strašne promjene. Moramo to imati u vidu kao ozbiljni ljudi... Time što Bosnu nisu ubili, ojačali su je (...).“

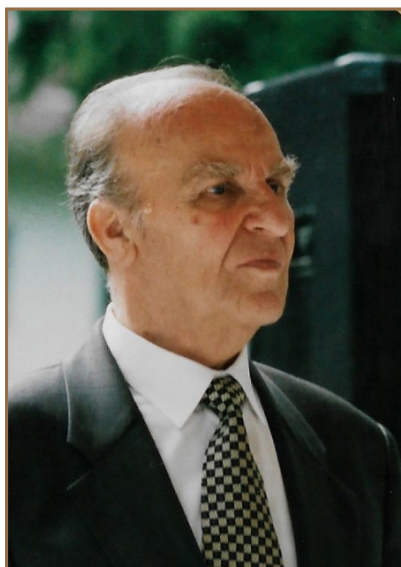
## Vizija Bosne: Na principima različitosti i uzajamne tolerancije

Dok se nad Bosnom i Hercegovinom vodio jedan anticivilizacijski rušilački pohod, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je, iz dana u dan, svim pravcima djelovanja pokušavalo osigurati što bolji položaj za narod i državu. Krajem augusta na Londonskoj konferenciji o jugoslovenskoj krizi predsjednik Alija Izetbegović je budio usnuli svijet i Evropu, podsjećajući je na njene vrijednosti i principe, koji se sada brane u Bosni:

„Ono što ste propustili da učinite za Bosnu i Hercegovinu, propustili ste da učinite za sebe. Jer, u Bosni se, u neravnoj borbi, pokušava odbraniti jedan eminentno evropski princip života i odnosa među ljudima i društvenim i nacionalnim grupama. To je princip različitosti i uzajamne tolerancije, primjer čega je Bosna i Hercegovina, uprkos svim historijskim iskušenjima, uvijek bila i što i danas sa utopijskom upornošću pokušava da ostane.“

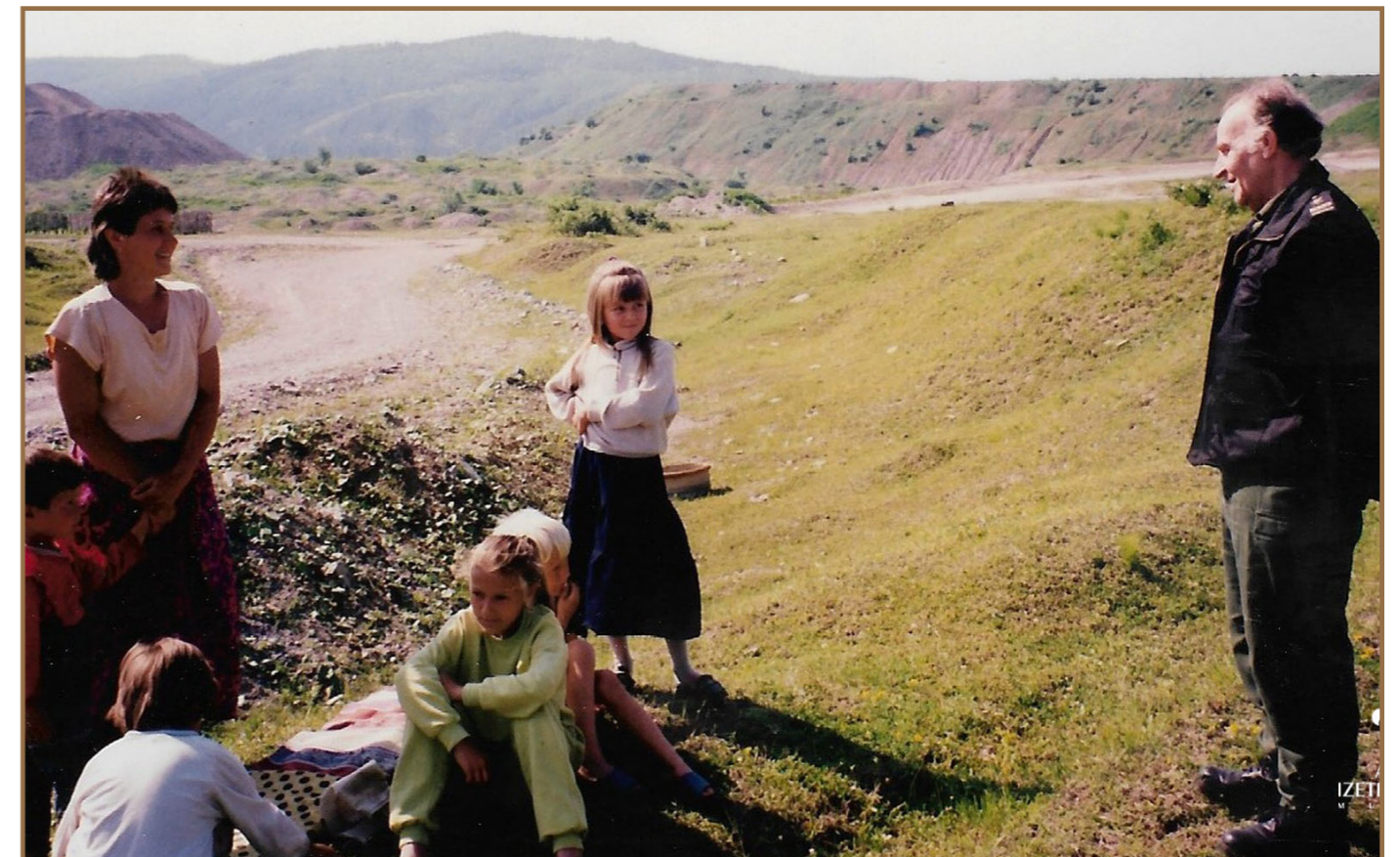
Izvod iz govora na konferenciji u Londonu 26. augusta 1992. godine nalaze se u „Sjećanjima“ Alije Izetbegovića.

## Između Istoka i Zapada: **Duhovno ropstvo**



„Totalitarna su društva svugdje vidjela svoju šansu u televiziji i požurila da je iskoriste. Televizija je tako postala prijateljska slobodi, opasnija od policije, žandara, zatvora i koncentracijskih logora. Mislim da će se buduće generacije, ako njihova sposobnost da slobodno misle ne bude potpuno uništena, zgražati nad mučenštvom današnje generacije koja je bez ograničenja bila izložena utjecaju ove nekontrolirane moći. Ako je u prošlosti ustav nastao iz potrebe da se obuzda neograničena moć vladara ili vlasti uopće, jedan novi ustav bit će potreban posvuda na svijetu da bi se obuzdala moć ove nove opasnosti koja prijete da zavede duhovno ropstvo najgore vrste.“

O tome kako će u budućnosti mass mediji utjecati na čovjeka, Alija Izetbegović je pisao u knjizi Islam između Istoka i Zapada. Iako je rukopis nastao negdje između 1965. i 1980. godine, ostao je ništa manje primjenjiv i danas.

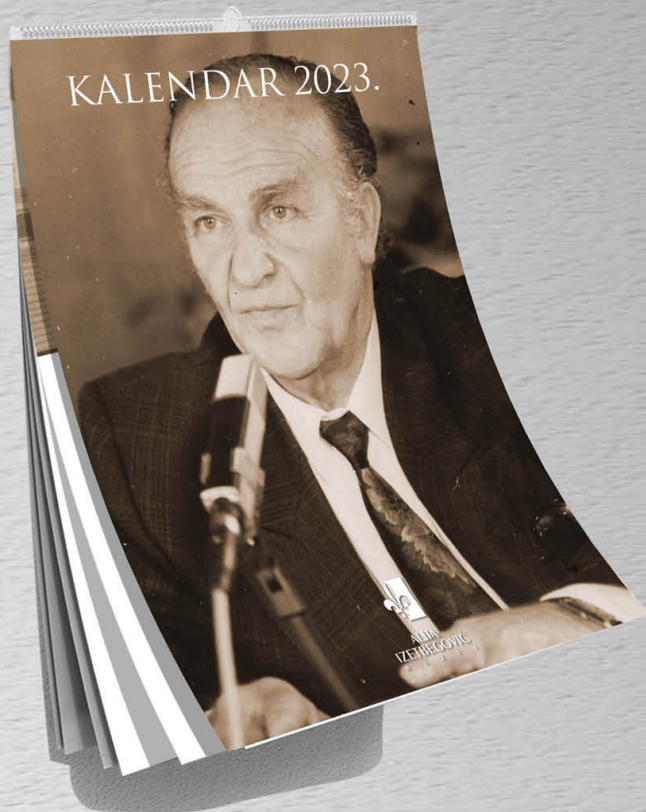


**ALIJA  
IZETBEGOVIĆ**  
M U Z E J

## NEWSLETTER

JU Muzej „Alija Izetbegović“ Sarajevo  
**Broj 1/2023** januar - februar 2023.

Urednik: **Nađa Berberović-Dizdarević MA**  
Autor tekstova: **Halima Husić MA**  
Grafička priprema: **Nervan Dizdar**



**ALIJA  
IZETBEGOVIĆ**  
M U Z E J

**KALENDAR 2023.**



[muzejalijazetbegovic1@gmail.com](mailto:muzejalijazetbegovic1@gmail.com)

ili na telefon:

**033 574 271**

**CIJENA 15 KM**

JU Muzej „Alija Izetbegović“ predstavlja novi kalendar za nastupajuću 2023. godinu.

Cijena kalendara je 15 KM, a uz svaku narudžbu iznad 50 KM, kalendar dolazi kao poklon.

JU Muzej “Alija Izetbegović”

